

Argo

Volmanova vila — klenot české meziválečné architektury

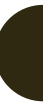
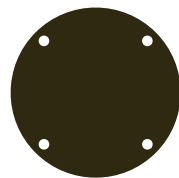
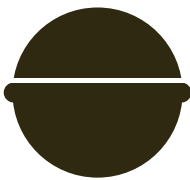
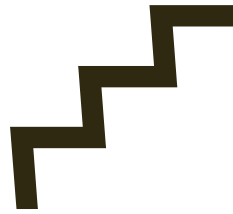
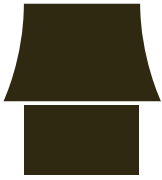
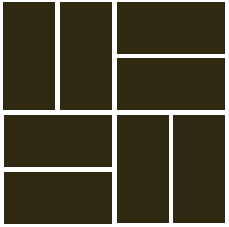

Volmanova vila — klenot české meziválečné architektury

**Jolana Tothová
Marek Tichý
Radomíra Sedláková
Magdalena Kurfürstová**

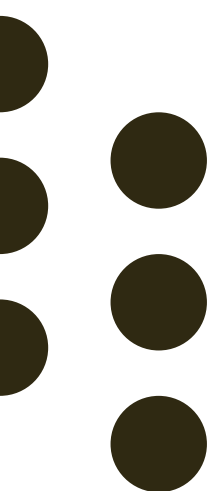

Jolana Tothová
Marek Tichý
Radomíra Sedláková
Magdalena Kurfürstová

Volmanova vila — klenot české meziválečné architektury

Kniha vychází
ve spolupráci s Národním
technickým muzeem.

Výzkum Mgr. Jolany Tothové byl realizován za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum (DKRVO 2019-2023/12.III.a, 00023272).

Vydání knihy podpořily firmy
CZ.TECH Čelákovice, a.s. a TaK Architects s.r.o.

CZ.TECH
čelákovice

Recenzovali:

prof. Ing. arch. Vladimír Šlapeta, DrSc., Hon. FAIA

prof. Ing. arch. Petr Urlich, CSc.

© Argo, 2020

Copyright © Magdalena Kurfürstová, Radomíra Sedláková,

Marek Tichý, Jolana Tothová, 2020

Photo © Pavla Brůžová, Aleš Jungmann, Muzeum

Čelákovice, Národní galerie Praha, Národní technické

muzeum, TAK, Jana Vondráčková, archiv rodiny Růžkovy,

archiv Zuzany Štursové, VYKOS, Seznam.cz, a.s.,

TopGis, s.r.o., 2020

ISBN 978-80-257-2855-0 (váz.)

ISBN 978-80-257-3227-4 (e-kniha)

Obsah

- 1 **Úvod — zapomenutý klenot české meziválečné avantgardy** — 11
- 2 **Josef Volman** — 19
- 3 **Architekti — Karel Janů a Jiří Štursa** — 27
- 4 **Rodinný dům — téma meziválečné architektury** — 33
- 5 **Volmanova zakázka** — 39
- 6 **Stavitel — Karel Bíbr** — 47
- 7 **Vybrané čelákovické stavby 20. a 30. let 20. století** — 51
- 8 **Místo pro vilu** — 55
- 9 **Projekt vily** — 59
- 10 **Popis účelu a dispozic vily — očima architekta** — 65
- 11 **Vila v parku, dominanta krajiny** — 75
- 12 **Park vily** — 81
- 13 **Historie vily a jejích obyvatel do roku 1948** — 87
- 14 **Historie po roce 1948** — 93
- 15 **Stavební úpravy a využití vily mezi lety 1952—1990** — 97
- 16 **Volmanova vila — rekonstrukce 2002—2017** — 101
- 17 **Doslov** — 141
- 18 **Výběr z publikační činnosti architektů Karla Janů a Jiřího Štursy (včetně PAS)** — 148
- 19 **Použité prameny** — 150
- 20 **Autoři** — 154
- 21 **Abstract** — 155

**Letecký pohled na vilu směrem
k severu, v pozadí pískovna**
Malvíny, foto Aleš Jungmann, 2015

Marek Tichý

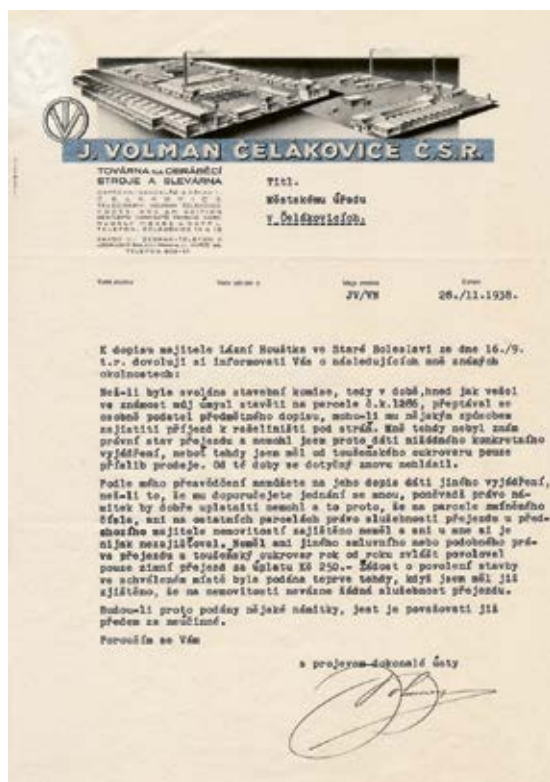
1

Úvod — zapomenutý klenot české meziválečné avantgardy

**Pohled na vilu
od jihozápadu, 1940,**
fotografie určená pro
ročenku ke 30. výročí
firmy, Muzeum Čelákovice

Dopis na firemním hlavičkovém papíře, 1938, Muzeum Čelákovice

Čelákovice, Volmanův závod, sídliště a rodinné domy zaměstnanců, rozlehlý park a vila pro bydlení a reprezentaci. Splněný sen českého podnikatele, architektura, která svou velikostí a výjimečností dokládá ekonomickou a společenskou sílu první republiky.

Vila a závod, z kterých dělníci vyhnali jejich majitele, aby bez osobních věcí narychlo opouštěli republiku nebo zůstali uvězněni v komunistických žalářích a dlouhá léta neviděli jeden druhého. Vila ve službách socialistického Československa, které se nakonec samo rozpadlo a nechalo i ji napospas osudu.

Vila jako vynikající dílo dvou mladých architektů, levicově orientovaných avantgardistů ovlivněných teoriemi Karla Teigehe, detailní znalostí tvorby Le Corbusiera i vlastním zadavatelem práce, který na stavbu vyčlenil neuvěřitelný jeden milión předválečných korun. Prolnutí čisté funkcionalistické formy a skulpturálního pojetí prostoru, dům v rozlehlém parku na horizontu svahu nad romantickou krajinou řeky Labe.

Celkový pohled na závod v Čelákovících v roce 1940, fotografie z ročenky ke 30. výročí firmy, Muzeum Čelákovice

V roce 2002, kdy jsme poprvé vstoupili dírou v poškozeném oplocení do zasněženého parku a vydali se k Volmanově vile, to vše pro nás byla historie. Procházeli jsme zchátralou stavbou, ve které byl krásný sen patrný jen v odlesku chromových zárubní, které jako zázrakem přežily neuvěřitelnou devastaci vily, rabování všeho, co se zdálo mít nějakou hodnotu, i toho, pod čím se zdálo být něco hodnotného ukryto. Jen pustý a osiřelý železobetonový monolit, částečně bez oken, ve kterém se propisovala rezivělá výztuž. Popraskané stropy nasáklé vodou ze střech, zbytky omítek zčernalé plísní. Hromady vytlučeného stavebního materiálu zahrnující běžnou suť, ale i kusy vzácných mramorů, keramiky a makasarového dřeva. V blízkém okolí vily, na lávkách a v okolí zahradních besídek vytrhané dlažby, prorostlé výhonky náletů, polámané travertinové desky pláště, roztříštěné pádem z výšky. Zmrzlé kaluže zapadané sněhem.

Severní fasáda, 2004, archiv TAK

Jižní fasáda, 2008, archiv TAK

Průhled z obytného prostoru ve 2. podlaží do pracovny, 2003, archiv TAK

Pohled směrem k pokoji pro hosta, 2. podlaží, 1998, archiv TAK

S několika dobovými fotografiemi v rukou jsme poslouchali ten neuvěřitelný příběh i vize nových majitelů o tom, že vila se jednou stane sídlem jejich společnosti. Tak začala patnáct let dlouhá cesta průzkumů, archivního bádání, projektové a výrobní přípravy, hledání technologických a restaurátorských metod a vlastní rekonstrukce. Nikdo z nás nedokázal přesně odhadnout, co bude na jejím konci, ale od počátku nám bylo jasné, že Volmanova vila se nesmí stát mementem lidské bezohlednosti a závisti. Tento zapomenutý klenot české meziválečné avantgardy bylo třeba zvednout a vrátit mu jeho lesk.